

Ліки зцілюють тіло, а книга – душу

Біблія Терапевт

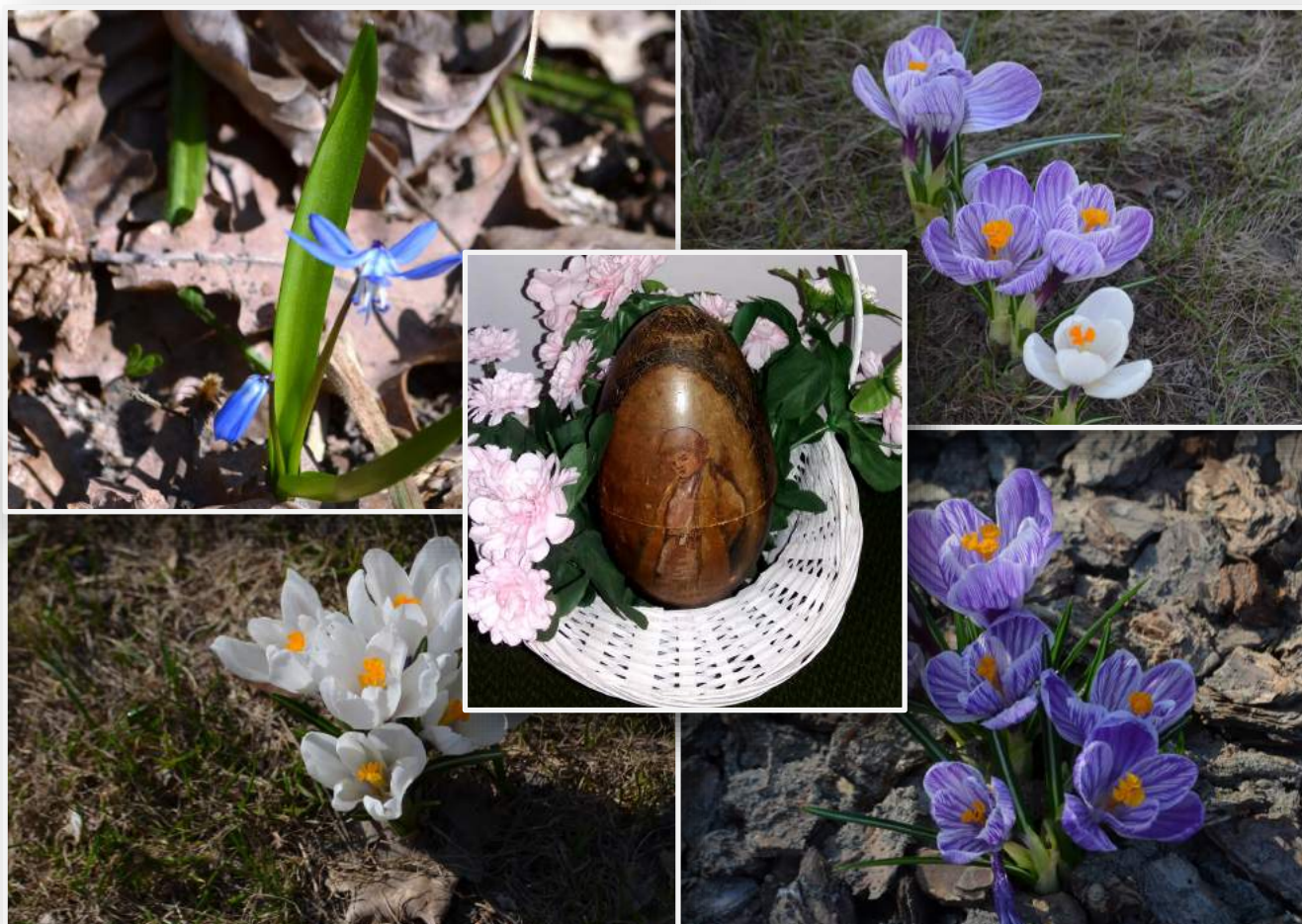
№ 4 (43)
2018
(квітень)

Видається з 1 жовтня 2014 року

*Бюлетень Наукової бібліотеки
Харківського національного медичного університету*

Саме весною...

Зміст

Бібліотечна скарбниця:

по сторінках рідкісних та цінних видань

Спогади старого лікаря. Частина 7

О. Борисова.....С. 3-5

Читання зі смаком

Пагубних привычек узники

І. Киричок.....С. 6-7

Аскорбінка для душі

Роздуми про недалеке минуле...

О. Сохар, Д. Івашова.....С. 8

Мій рідний край

Слушая Лаврскую весну

И. Камлык.....С. 9-10

Фотопогляд

Про що щепоче ліс навесні /

Символ весеннього праздника

Р. Вороніна / Ж. Жадан.....С. 11

Хроніка подій

Свято дитячої книги

Захисник духовних скарбів

Живе втілення гумору

В. Войтюк, А. Ляшенко.....С. 12

В. Серпухова.....С. 13

О. Озеркіна.....С. 14

Чорнобиль... Біль завтрашнього і прийдешнього,

Твоє здоров'я – в твоїх руках

М. Заговора.....С. 15

Хвороби печінки

Л. Скрипченко.....С. 15

Анонси подій

Вітання з днем народження

.....С. 16

Бібліотечна скарбниця:

по сторінках рідкісних та цінних видань

Оксана Борисова,
бібліотекар 1 кат.

СПОГАДИ СТАРОГО ЛІКАРЯ. ЧАСТИНА 7

Воспоминания старого врача.

Медицинский факультет и его профессора с 1838 по 1845 г.

Продовження, початок у № 10, № 11, № 12 за 2017 р. та № 1, № 2, № 3 за 2018 р.

(при сучасному наборі тексту, витримана стилістика оригіналу)

Не могу не вспомнить также о преподавании и преподавателях прикладных медицинских наук.

Неорганическую химию читал известный и ныне (в 1898 г.) здравствующий общественный деятель *Егор Степанович Гордиенко*. Чтения его были весьма интересны и занимательны. Его публичные лекции собирали огромные массы слушателей, но практических занятий со студентами в лаборатории не производилось.

Физику читал *Василий Иванович Лапшин*. Читал он как-то странно: говорил, говорил, затем вдруг останавливался, задумывался и начинал повторять уже прочитанное. Лекции его посещали только математики, а из медиков редко кто бывал на них. Да, и лекции были лишь повторением гимназического курса.

Ботанику преподавал *Василий Матвеевич Черняев*. Мне случилось прочесть в «Историческом Вестнике» воспоминания одного из слушателей этого профессора 50-х годов. В воспоминаниях этих В. М. назван «выжившим из ума стариком». Я слушал В. М. 10 годами ранее: в то время он жил полным умом и преданно занимался своим любимым предметом. Прочитывая на лекциях по книге перевод руководства *Lindley*'я, он разъяснял прочитываемое; и эти разъяснения были весьма полезны для желавших приобрести ботанические познания слушателей. В. М. Черняев был известный ботаник-практик, обогативший науку открытиями новых видов в царстве растительном. Растения классифицировал он по системе *Линнея*. Имея около 55 лет, он, бодрый и подвижный, заставлял нас, молодых студентов, завидовать его неутомимости в ботанических экскурсиях. В то время работал он над исследованием открытых им новых видов грибов из семейства пышек (*Cusperdassae*); и только он один познакомил нас, студентов, с употреблением микроскопа.

В маленькой аудитории его, у окна, стоял раскрытый ломберный стол; на нем — микроскоп, предметы для исследования, бумага, карандаша, рисунки... Частенько увлекался В. М. занятиями до того, что забывал обычное время обеда; тогда служитель *Абраменко* ставил самовар, покупал 2-3 бублика; В. М. выпивал 2-3 стакана чая и продолжал занятия до вечера. Летом 1839 г. В. М., уехал в Петербург, представил в Академию Наук свои открытия, но Академия, не имея в среде своей знатока по грибоведению, послала В. М. в Швейцарию, к специалисту по этой части — *Fries*'у, который, признав все новые открытия нашего профессора, представил о нем в Академию весьма лестный отзыв. В. М. с восхищением вспоминал о времени, проведенном с *Fries*'ом, а известный харьковский ученый, тоже естествоиспытатель, *И. Н. Рейпольский*, друг В. М., написал на возвращение его в Харьков коротенькую оду, из которой помню теперь только два последние стиха!

**«Се шествие твое лучезарно (е)
Отечество встречает благодарно» (е)**

В. М. ЧЕРНЯЕВ
(1793—1871)

Коснувшись личности *Ивана Николаевича Рейпольского*, я невольно вспоминаю о нем многое. И.Н. заведывал студентскою больницею, а товарищем А. А. Лаврентьев, принявший на себя, с переходом в 4-й курс, исполнение обязанностей ординатора этой больницы, и я жили в ординаторской комнате; и нам почти ежедневно приходилось принимать у себя И.Н. Он обыкновенно заходил утром — узнать, не заболел ли кто, и если в больнице случался больной, И.Н. непременно посещал его и вечером. Как только появится, бывало, в ординаторской комнате И.Н., приходило несколько студентов, и начиналась беседа. И.Н. любил говорить с молодежью. Ему было тогда лет 60. Худощавый, бодрый, всегда веселый старик говорил медленно, несколько заикаясь и часто повторяя в разговоре слова «либо-что». Рассказы умного и, по тогдашнему времени, очень образованного старика всегда интересовали нас. О нем сообщено кое-что в разных «воспоминаниях», как об оригинале, но главное из жизни его позабыто. Теперь (1894 г.) здравствует в Харькове «друг больных» В. А. Франковский, но в качестве друга больных ему предшествовал И.Н. Рейпольский: он был другом больных по преимуществу «малоимущих и неимущих»; практика его сосредотачивалась исключительно в среде простого люда, тогда как больные Франковского в то время были исключительно в семьях высшего общества, которое избегало приглашать И.Н., зная его оригинальные привычки и не желая стеснять его приглашением. И.Н., напр., никогда не ездил, считая езду на добром, умном и благородном животном (лошади) тиранством и издевательством. Таким образом, с утра до вечера и во всякую погоду И.Н. обегал все окраины города и его предместья. Тут же на ходу он выпивал стакан-другой молока и непременно каждый день купался, а купание начиналось, когда весною трогался на р. Лопани лед, и оканчивалось, когда зимою лед утолщался так, что И.Н. не мог пробить ногою полыньи. При лечении болезней большое значение придавал И.Н. целебной силе природы (*vis medicatrix naturae*), могущество которой подтверждал примерами, в числе коих ставил и себя: по словам его, от пеленок до 13 лет он был весь в язвах; от него так дурно пахло, что нельзя было держать его в общей комнате; зимою ему давали особую конурку, а в другие времена года он и дни, и ночи был на открытом воздухе и в лесу. Его не учили грамоте, во 1-х, потому, что он постоянно страдал глазами, а, во 2-х, потому, что не надеялись, что он долго проживет. Но в 13 лет у него закрылись язвы. И теперь не придавал он особого значения аптечным средствам, а старался поставить больного в хорошие гигиенические условия и хорошо кормить его, прописывая крепкие бульоны, бифштексы,

молоко, яйца, вино. Начав учиться в 13 лет, И.Н. будучи духовного звания, поступил в духовное училище, а затем в семинарию и здесь изумил наставником своими способностями, а особенно памятью. Пример его необыкновенной памяти: в семинарии преподаватель немецкого языка приносил с собою на лекции лексикон, к которому постоянно обращался при переводах самых простых фраз. И.Н. купил такой-же лексикон и выучил его. Выучивание доставалось ему легко; он не зубрил, а прочитывал и прочитанное оставалось целиком в его памяти. Раз, когда на лекции преподаватель, остановившись на каком-то слове, произнес обычное: «посмотрим, что значит это слово», и протянул руку к лексикону, — не извольте беспокоиться, г. профессор, — обратился к нему И.Н., — я знаю, что значит сие слово. — «Откуда ты знаешь?» — Я уже выучил лексикон. — Преподаватель, на удачу лексикон, спросил несколько слов... И.Н. проговорил все значения их. С того времени преподаватель не приносил уже на лекции лексикона. Такая память сохранилась у И.Н. и в старости. Он знал наизусть латинских классиков, Цельса, знал всю любимую им историю Карамзина, из которой произносил иногда целые станицы. Не терпел введения в русский язык иностранных слов. Гневался на барона Брамбеуса, выводившего тогда из употребления «сей, иной» и т. п. При студенческой больнице был служитель Моисей. Однажды, осмотрев в больнице больного и записывая в порционной книге любимую порцию: чай с булкой, суп с курицей, три яйца и тарелку чернослива, И.Н., не обращаясь ни к кому, произнес: мой этот, мой этот. Бывшие при этом студенты молча переглянулись. — Болван! Обратился И.Н. к стоявшему у дверей служителю, — я тебя зову. Барон Брамбеус воспрещает слово «сей», — так ты теперь не Моисей, а Мойэтот, — произнес И.Н., лукаво улыбаясь. Крепкий старик ходил круглый год и во всякую погоду в сапогах, без чулок и без верхнего платья. В форменном профессорском фраке, с палкой в левой руке «на перевес», он ходил, обыкновенно, мелким шагом, а когда надо было поспешить, бежал мелкой рысью, бодро подсакивая. Однажды, — помню, в сильный мороз, — пришел он в холодной шинели. На изъявленное нами удивление, он сказал, что, имея приезжих больных, надел «сей плащ, дабы не подумали, что у меня нет теплой одежды». В 1830 г. во время холерной эпидемии в г. Харькове И.Н. прославился, как неустрашимый, самоотверженно действовавший врач. Теперь, вот, пишут, что проф. Pettenkoffer, в доказательство незаразительности холеры, проглотил холерные запяты... А И.Н. еще в 1830 г., в доказательство незаразительности этой болезни, пил воду тою ложкою, которою давали пить холерным, одевался в рубаху,

снятую с холерного, лежал в постели, на которой умер холерный, купался в ванне после холерного... (Речь «о холере», произнесенная в торжественном собрании Харьковского Университета в 1831 г.).

Над чудачествами И.Н. посмеивались, но все его уважали, особенно лица высокопоставленные, как попечитель гр. Головкин, военный генерал-губернатор Кокошкин и др., видевшие в И.Н. человека ученого, честного и безкорыстного труженика, никогда не отказывавшего в помощи «неимущим» больным. Понятно, что такому «другу» больных некому поставить матерьяльного памятника; о нем переходят в потомство одни лишь легендарные рассказы.

И.Н. любил природу, знал основательно естественные науки, особенно ботанику и зоологию, и в первой ½ текущего столетия, в качестве адъюнкт-профессора, читал эти предметы в университете. В маленьком флигеле, в котором жил он отдельно от семьи, были редкие собрания по естественным наукам.

Г. Любарский в своих «Воспоминаниях», говоря о И.Н. Рейнпольском, сказал, будто бы последний написал ботанику... это неверно. И.Н. написал: «Новейшие начертание естественной истории, заключающее в себе подробное и любопытнейшее описание млекопитающих животных, с полезнейшими хозяйственными замечаниями и лечение болезней домашнего скота», 1823 года.

Сочинение это посвящено тогда попечителю Е. В. Карнееву. Оно заканчивается следующим трехстишием:

**Не отличать ищу свои работы,
Но утешаюсь тем, смотря на наши соты,
Что в них и моего хоть капля меду есть.**

Сочинение это, по очистке от «сей, оный, поелику, поколику» и выражений вроде «человек ветротленный»... слон прободает «чревы» у львов и тигров... читалось бы и теперь с интересом и пользой учениками сельских школ.

Далі буде...

Кладязь книжковой мудрості

«...Один обезумевший джинн вселился в турникет в метро и стал захлопывать его с дикой силой. Одну девушку отбросило метра на четыре! — Но есть человек, пострадавший? — Да нет... Я же говорю: это была девушка, да еще студент-медик! Еще на лету она оказала себе первую помощь. Отделалась кучей впечатлений и легким испугом...»

Емец Д. А. Мефодий Буслаев. Самый лучший врач : повесть / Дмитрий Емец. — Москва : Эксмо, 2016. — 480 с. — [С. 93]. — (Мефодий Буслаев).

ПАГУБНЫХ ПРИВЫЧЕК УЗНИКИ

О лечебных свойствах табака (лат. *Nicotiana*), представителя семейства пасленовых, известно давно. Благодаря ферментам, содержащимся в листьях, его используют как антибактериальное средство. Но широкое применение табака, порой даже без видимых на то причин, давно вошло в моду, превратив эту зависимость в пагубную привычку человека. Сегодня, например, курение табака считается одним из способов снятия стресса, психоэмоционального дискомфорта. А вот до начала 19 века курительный табак существенно уступал нюхательному. Табак нюхали и мужчины, и женщины, табакерки, изготовленные из золота и украшенные драгоценными камнями, становились наградными подарками от императоров подданным. Сначала это было модным развлечением в высшем обществе, далее распространилось и в провинциях.

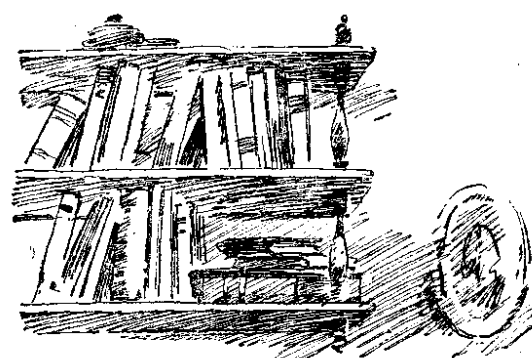
Известный этнограф 19 века Александр Терещенко, кстати, выпускник Императорского Харьковского Университета, в своей работе «Быть русского народа» (1848) с сожалением писал: *«Нет досаднее смотреть, как женщины предаются нюханью, особенно если видишь красавицу, окруженную роем поклонников и созданную для одних поцелуев...»*. О традициях употребления нюхательного табака можно узнать и из произведений И.А. Тургенева, Г.Н. Успенского, Л.Н. Толстого, Д.В. Григоровича и др. Такую пагубную привычку описал и А.С. Пушкин в стихотворении «Красавице, которая нюхала табак» (1814), из подаренного нашей библиотеке проф. А. Коробчанским дореволюционного издания «Сочинения А.С. Пушкина».

И хотя высокий слог поэта смягчает пагубность привычки, я желаю всем быть здоровыми, сильными физически и духовно, свободными от вредных пристрастий!

Александр Сергеевич Пушкин
(1799-1837)

**Пушкин А. С. Красавица, которая нюхала табак
/ А. С. Пушкин // Сочинения А. С. Пушкина.
– [Б. м.: б. и., б. г.]. – Стб. 14-15.**

КРАСАВИЦЕ, КОТОРАЯ НЮХАЛА ТАБАК

Возможно ль? вместо роз, Амуром насажденных,
Тюльпанов, гордо наклоненных,
Душистых ландышей, яминов и лилей,
Которых ты всегда любила
И прежде всякий день носила
На мраморной груди твоей, —
Возможно ль, милая Климена,
Какая странная во вкусе перемена!..
Ты любишь обонять не утренний цветок,
А вредную траву зеленую,
Искусством превращенную
В пушистый порошок!
Пускай уже седой профессор Геттингена,
На старой кафедре согнувшись дугой,
Вперив в латынщину глубокий разум свой,
Раскашлявшись, табак толченый
Пихает в длинный нос иссохшею рукой;
Пускай молодой драгун усауый
Поутру, сидя у окна,
С остатком утреннего сна,
Из трубки пенковой дым гонит сероватый;
Пускай красавица шестидесяти лет,
У граций в отпуску и у любви в отставке,
Которой держится вся прелесть на подставке,
Которой без морщин на теле места нет,
Злословит, молится, зевает
И с верным табаком печали забывает, —
А ты, прелестная!.. но если уж табак
Так нравится тебе — о пыл воображенья! —
Ах! если, превращенный в прах,
И в табакерке, в заточенье,
Я в персты нежные твои попасться мог,
Тогда б я в сладком восхищенье
Рассыпался на грудь под шелковый платок
И даже... может быть... Но что! мечта пустая.
Не будет этого никак.
Судьба завистливая, злая!
Ах, отчего я не табак!..

А. С. Пушкин, 1814

АСКОРБІНКА ДЛЯ ДУШІ

— З чим любите пити каву? З цукром, молоком, корицею?

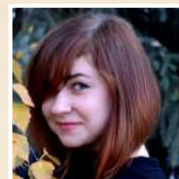
— Ми надаємо перевагу книзі!

Усі книжки, представлені в рубриці, ви завжди зможете прочитати, взявши їх в нашої бібліотеці на абонементі художньої літератури.

Ольга Сохар,
бібліотекар 1 кат.

Дар'я Івашова,
бібліотекар 2 кат.

Роздуми про недалеке минуле й сьогодення України

Цей випуск присвячуємо одній з найпопулярніших сучасних українських письменниць, автору понад тридцяти книг для дітей і дорослих, лауреату багатьох конкурсів і премій — Ірен Роздобудько. Серед найбільш яскравих її успіхів можна назвати психологічну драму «Пуговицы», яка принесла автору перемогу у конкурсі «Коронація слова» і була екранізована. «Я люблю своїх читачів, — заявляє письменниця. — Коли я пишу, я знаю, хто буде читати цей текст, і стараюсь для читача — кожного окремо». Тож знайомимось.

«Дванадцять, або...»

Роздобудько Ірен. Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя / І. Роздобудько. — 3-тє вид. — Київ : Нора-Друк, 2015. — 223 с.

Авторка називає цей твір романом-алюзією, який зачаровує читача вже з перших сторінок незвичністю сюжетних ліній, алегоричністю образів та ситуацій. Життєві історії людей, яких головна героїня вислуховує за службовим обов'язком, так захоплюють молоду жінку, що вона й не помічає, як сама стає об'єктом спостереження... Головна героїня, маючи посаду «психоспікера», є своєрідним провідником у замкнений світ цих людей. Оповіді пацієнтів різні, і спочатку здаються хворобливою маячнею. Але з часом героїня починає бачити внутрішній стан речей і відтоді усе зовнішнє викликає в неї лише сум або сміх, розуміє, що і сама потребує іншого...

«Пуговицы»

Роздобудько Ирэн. Пуговицы : романы / И. Роздобудько. — Харьков ; Белгород : Клуб семейного досуга, 2016. — 384 с.

Роман «Пуговицы» — многоплановое произведение, с многочисленными сюжетными коллизиями и героями. А главная идея такова: большое счастье или большая трагедия могут начаться с одной маленькой детали, с пуговицы, которую так легко потерять, а потом искать всю жизнь... «Пуговицы» — роман о любви, верности и предательстве. О том, что никогда не стоит оглядываться назад, а ценить то, что рядом с тобой — сегодня и навсегда. А может, этот роман о... жизни ангелов, случайно попавших на нашу землю?.. Книга действительно захватывающая, со смыслом, читается легко и не принадлежит к серии «дамских романов».

«Гудзик-2»

Роздобудько Ірен. Гудзик-2. Десять років по тому : роман / І. Роздобудько. — Київ : Нора-Друк, 2015. — 320 с. — (Читацький клуб).

Твір є продовженням історії непростих взаємин головних героїв у романі «Гудзик». Письменниця використовує засіб контрастного зображення, протиставляючи буремному Києву необтяжене жодними проблемами існування за кордоном. Її герої «випадають» на Майдан з іншої реальності, ніби астронавти на поверхню Місяця, аби миттєво прийти до усвідомлення, що справжнє життя пульсує тут. Дійсно, що може трапитися з героями книги, що полюбилася читачу, за часовий проміжок у десять років? Чи здатні вони порозумітися? Чи станеться так, що життя розведе їх настільки далеко, що про жодне «продовження» теми не йтиметься?..

Мій рідний край

Ирина Камлык,
зав. сектором

Слушая Лаврскую весну

«Монахи выбрали себе самые лучшие места. Самые красивые, самые живописные. Основатели обителей несомненно были поэтами. В этом соловьином царстве они взяли себе прелестный уголок. Да и вообще, куда не заглянешь — если стоит обитель, значит, более поэтического, более красивого места по всей округе нет ...»

В. И. Немирович-Данченко

Судьба подарила мне еще одну встречу со Святогорской лаврой, и опять это был цветущий апрель. В этом году весна стремительно ворвалась в нашу жизнь после снежного марта. Вся природа ждала этого часа, чтобы щедро одарить нас свежей зеленью и нежными цветами. Весной Лавра особенная — умиротворением окутывает нас цветочный аромат и убаюкивает легкое жужжание насекомых. Все тревоги как будто остаются за незримой чертой, время замедляет свой бег, и я понимаю, что для меня нет лучшего места, чтобы слушать и услышать весну.

Аллея Лавры предстает перед нами в пронзительно-желтых кустах форзиций и обрамлении сверкающей сини Северского Донца. После обильного таяния снегов в этом году река вплотную подступила к набережной, затопив прибрежные деревья и купальню. Я любовалась Северским Донцом, подставив лицо весенним солнечным лучам, и думала о том, почему же монахи всегда выбирают для монастырей самые красивые места?

Предполагается, что монастырь основан афонскими монахами где-то в 16 веке, в это время он впервые упоминается в летописях. К этой версии более всего

склонялось и мое сердце. В меловых горах удобно вырыть пещеры-церкви, кельи и соединяющие их хода-коридоры. Здесь можно укрыться от опасности и если понадобится, защитить свой монастырь-крепость от татарских набегов. Много лет он был южнорусским форпостом с агрессивным Крымским ханством. Иван Бунин в своем рассказе «Святые горы» размышлял о далеких тех временах: *«Сколько раз разрушался он до основания, и пустыли его разбитые стены! Сколько претерпел он, стоя на татарских путях, в диких степных равнинах, когда иноки его были еще воинами, когда они переживали долгие осады от полчищ диких орд и воровских людей»!*

Невольно память вернула меня в 70-е годы прошлого века, когда я, еще ребенком, здесь побывала впервые. Мы отдыхали на берегу Северского Донца и решили подняться на гору к огромному белому памятнику большевика Артема (Сергеева). Путь проходил через Славяногорский санаторий, устроенный в 20-е годы для оздоровления рабочих. Был такой же солнечный день, душа ликовала, а я даже и не подозревала, что это было мое первое знакомство с Лаврой. Только спустя многие годы я узнаю о кровавых деяниях

героя революции Артема, облившего воды Донца кровью иноков.

Предательство, разграбление и попытка забвения Лавры совершались в течение 70-ти лет. Чего только стоит создание антирелигиозного музея в лаврских пещерах, где прежде совершалась молитва. Лишь в 1992 г. началось восстановление обители. Как весной, после долгой зимы распускаются почки, так расцветала Святогорская Лавра.

Удивительно, в Украине три Лавры: Почаевская, Киево-Печерская и Святогорская. И все под особым Покровом Богородицы, т.к. посвящены Празднику Успения Богородицы. Успения на земле и рождения в Вечности. И хотя этот праздник ближе к осени, он для меня, как и сама Лавра — олицетворение весны и пробуждения.

Святогорская Лавра

Много событий и судеб связано с этой землей. В историю Лавры вписаны имена многих святых, и среди них — Святитель Шанхайский и Сан-Францисский Иоанн (Максимович), выпускник юридического факультета Императорского Харьковского университета. Родился 4 (17) июня 1896 г. в 10 км от Святогорской Лавры в имении Максимовичей (с. Адамовка). Его семья вносила большие пожертвования на Святогорскую Лавру. Отец был предводителем дворянства в одном из уездов Харьковской губернии.

Интересно, что дедушка будущего святого М.М. Стефанович-Севастьянович, выпускник медицинского факультета Харьковского университета, доктор медицины, инспектор врачебного отделения Харьковского Губернского правления, был ординатором терапевтической и акушерской клиники Харьковского университета. Еще известно, что М.М. Стефанович-Севастьянович входил в состав учредителей Врачебного общества г. Харькова, а среди учредителей были только профессора Харьковского университета. Вот так имя святого связано с нашим медицинским университетом.

Он, как и мы, учился в Харькове, его предок работал в медицинском университете и... прославлен в лике Святых, по молитвам к нему совершаются тысячи чудес по всему миру. Это так просто и в тоже время невероятно сложно. Сейчас на месте родового имения строится лаврский Скит в честь святителя Иоанна Шанхайского.

Думая об истории Лавры и ее святынях, я поднималась на святогорский Фавор. Это самая высокая часть гор, на которых располагалась обитель. Когда-то здесь стояла двухэтажная, изящная церковь Преображения Господня, созданная по проекту известного архитектора, профессора Август-Вильгельм Ф. Петцольда (1823-1891 гг.).

В нижнем этаже храма планировалось устроить небольшую братскую больницу. *«Чистый нагорный воздух, — писал А.Ф. Ковалевский, — чуждый сырых испарений от реки, чем особенно страдает Святогорье в своём низменном расположении на самом берегу Донца, давал ему надежды, что больница как раз будет уместна на Святогорском Фаворе, покрытом сосновыми деревьями, хвойный воздух которых тоже мог быть очень полезен для чахоточных, количество которых всегда не мало в числе больных святогорской братии...»*. Но этому не суждено было исполниться. А в безбожный советский период храм был уничтожен полностью.

Почти поднявшись к тому месту, где прежде стояла церковь, я попыталась представить ее — легкую, светлую, под сверкающим серебристым куполом. Она была видна на очень далекое расстояние от святых гор, как маяк для путников, идущих в святую обитель. В пении птиц и прерывистых трелях соловьев слышалась надежда, что начавшееся восстановление храма будет скоро закончено, и мы вновь сможем любоваться храмом причудливой формы.

Возвращаться в Лавру я решила по горному серпантину. На развилке дороги остановилась у дуба-памятника герою — В.М. Камышеву. Это еще одна страница лаврской истории. Когда гитлеровцы оккупировали Донбасс, с разрешения немецких властей в монастыре была открыта церковь (такова была тщетная политика захватчиков на оккупированных территориях привлечь к себе симпатии). Местное население уходило в партизанский отряд, который прославился своей помощью при наступлении советских войск. Сражения за «плацдарм на Северском Донце» носили ожесточенный характер,

здесь было уничтожено более 100 единиц немецкой боевой техники и более 3000 вражеских солдат и офицеров.

В 80-е годы группа школьников-следопытов установила имена более 300 воинов, погибших в боях за Святогорье. В освобождении здешнего края принимал участие гвардии старший сержант Н.И. Масалов. При освобождении Берлина, рискуя своей жизнью, он вынес из-под огня немецкую девочку. Его подвиг увековечили в памятнике Воину-освободителю в Берлинском Третьяков-парке.

Так, размышляя о прошедшей войне и приближающемся Дне Великой Победы, я незаметно для себя спустилась к монастырскому зоопарку. Здесь в больших ухоженных вольерах на ветках сидят яркие экзотические попугаи, расхаживают павлины с королевскими хвостами, фазаны и какие-то дикие куры, есть даже два страуса. Вокруг клеток всегда толпятся дети, мечтающие получить перо из хвоста павлина, да и взрослые любят сюда придти. Во всем проявляется дух любви.

Каждый уголок Лавры ухожен, вычищен, благоухает цветами. Об этом удивительном месте святитель Филарет так точно сказал: *«Здесь так близко от неба, и так далеко от земли!»*. В этот незабываемый день я услышала лаврскую весну. Все сокровенно осталось в моем сердце, только отдельными мгновениями этой встречи я поделилась в воспоминаниях.

Использованные источники:

1. Жилинская Е. Святогорская общежительная Успенская пустынь / [Соч.] Екатерины Жилинской. — Одесса : тип. Е. И. Фесенко, 1902. — 184 с. : ил., портр.

2. Ковалевский А.Ф. Очерк жизни в Бозе почившего Святогорской Успенской пустыни настоятеля, архимандрита Германа / [Соч.] А. Ф. Ковалевского. — Москва : Унив. тип., 1894. — [4], 143 с.

3. Осоргин М. М. Воспоминания, или Что я слышал, что я видел и что я делал в течение всей моей жизни, 1861-1920 / М. М. Осоргин. — Москва : Российский Фонд Культуры [и др.], 2009. — 999 с. : ил., портр.

Фотопогляд

Про що шепоче ліс навесні...

Я маю таємницю, розповісти? Я бачила як на тьмяному торішньому листі і талому снігу з'являється тендітне весняне цвітіння. Як три пори року сходяться разом на кожній ділянці лісової стежки і дарують очам небачені таємниці відродження природи. У ній все єдине, і пори року змінюють одна одну, відновлюють пишність весняних першоцвітів. Саме весною ми спостерігаємо яскраві контрасти, коли через пожовкле сіно пробиваються зелені пагони молодої трави, як гарну квітку оточує торішній порошок... Але все це йде за задумом природи!

Регіна Вороніна,
бібліотекар 2 кат.

Символ весняного праздника...

Пасха. Этот праздник нельзя представить без пасхальных яиц.

До революции в Харькове была традиция изготавливать яйца-сувениры из дерева, и чтобы внутри яйцо было пустое, как шкатулка. Столяр вытачивал яйцо, затем его отдавали художнику для росписи.

И один такой сувенир хранится у меня. Этому яйцу 115 лет. В 1903 году оно было подарено крестным своей крестнице — Симочке. Хранился этот подарок в семье до 2001 года, до тех пор, пока внучка Симы не уехала из страны — и передала его мне. Уже 17 лет, когда беру яйцо в руки, чувствую тепло, трепет, радость.

И никто не знает как долго этому сувениру суждено жить в моем доме?

Жанна Жадан,
ведущий инженер

Хроніка подій

Свято дитячої книги

Наше знайомство з книгою починається з дитинства. Вона відіграє важливу роль в житті кожної людини, допомагає ненадовго поринути в інший світ, відчувати нові емоції. Захоплюючи казки, невеличкі оповідання про далекі екзотичні країни, веселі віршики — це ті перші книги, які нам читали в дитинстві батьки. Вони можуть розповісти нам про все на світі, адже з книгою кожен може мандрувати в минуле та майбутнє.

Кожного року в день народження відомого казкаря Ганса Крістіана Андерсена (1805-1875) відзначається Міжнародний день дитячої книги. Він є автором всесвітньо відомих казок «Снігова королева», «Принцеса на горошині», «Гидке качення» та безлічі інших цікавих історій. Свято засноване у 1967 році International Board on Books for Young People (IBBY), для привернення уваги до дитячої книги та популяризації читання. Існує понад 70 національних секцій, в тому числі й Українська (з 1997 року). За час існування Української секції IBBY до «Почесного списку Андерсена» увійшли 6 письменників та худож-

ник. Цікавий факт: у 1979 році до списку було вписано ім'я Всеволода Нестайка та його книжку «Тореадори з Васюківки».

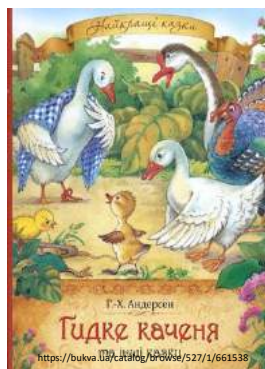
Як святкують Міжнародний день дитячої книги? Спочатку обирають країну-господарю (у 2018 році країною проведення головних урочистостей стала Латвія) і тему свята, на яке запрошують своїх відомих письменника та художника, щоб написати послання до всіх дітей планети та створити банери й плакати. Надалі ці матеріали використовуються в усьому світі для популяризування книг і розвитку інтересу до читання.

В цей день (раз на два роки) дитячим письменникам і художникам присуджується головна в цій літературній області нагорода — Міжнародна премія імені Г. Х. Андерсена з врученням золотої медалі (або так звана «Мала Нобелівська премія»). Золоту медаль з профілем казкаря вручають лауреатам на конгресі Міжнародної ради з дитячої книги. Також за окремі твори для дітей, ілюстрування дитячих книжечок та їх кращі переклади присуджуються Почесні дипломи.

Дитяча книга є невід'ємною частиною нашого життя, вона навчає любові, дружбі, добру, не боятися труднощів. Та найголовніше — це залишатися в душі дитиною, а значить трошки чарівником. На сьогодні всі охочі можуть приєднуватися до пропаганди дитячої книги, адже на честь цього свята проводяться різноманітні конкурси, виставки, конференції із залученням авторів та фестивалі, присвячені кращим письменникам та їх творам.

Матеріал підготували:
Віта Войтюк та
Анна Ляшенко,
бібліотекарі 2 кат.

Віч на віч із війною

Людина і війна. З тих пір, як існує людство, цей сюжет, на жаль, не припиняє свого розвитку. Кожен з тих, хто пройшов випробування війною, має власне ставлення до неї. Особливо це стосується письменників-учасників воєнних подій. Книги О. Гончара та Я. Гашека — це два погляди на Війну з розривом у двадцять один рік.

Захисник духовних скарбів

З квітня минуло 100 років від дня народження Олеся Гончара, класика української літератури, першого лауреата Шевченківської премії, академіка, Героя України, громадського діяча.

Народився неподалік Катеринослава (нині передмістя м. Дніпро). З 1938 року — студент філологічного факультету Харківського державного університету. Але червень 1941 року обірвав навчання юнака. Разом зі студентським батальйоном іде добровольцем на фронт. У званні сержанта на посаді старшини мінометної батареї пройшов усю війну, потрапив у нацистський полон. Ще на фронті Олесь Гончар почав писати вірші, які потім називав «поетичними чернетками для майбутніх творів». Після повернення до мирного життя цілеспрямовано пише про війну. Спробою осмислення побаченого стали романи «Прапорonoсці», «Людина і зброя», «Циклон». У них автор розповів про полеглих на полях війни, про тих, хто вижив і здобув перемогу над нацизмом. Він писав про вчорашніх студентів із зброєю в руках, про життя у таборі смерті, про важкі післявоєнні роки.

Дослідник творчості Гончара Микола Гуменний вважає, що воєнні твори письменника необхідно розглядати у тісному зв'язку із антивоєнними романами всесвітньо відомих авторів — А. Барбюса, Е. Хемінгуея, Е. Ремарка. Саме війна сформувала майбутній літературний напрямок та світогляд О. Гончара, які зробили його письменником світового масштабу.

В своїх численних романах, повістях, оповіданнях, новелах письменник охоплює широке коло різноманітних тем. Творчості Гончара притаманні новаторство літературних прийомів, оптимізм, активне несприйняття будь-якого насильства, віра в людину тощо. Твори письменника перекладено понад сорока мовами світу.

У фонді художньої літератури представлено декілька видань творів письменника: в двох та шести томах, окремо видані твори: «Прапорonoсці», «Циклон», «Людина і зброя», «Бригантина», «Собор», «Тронка», збірка новел «Чари-Комиші».

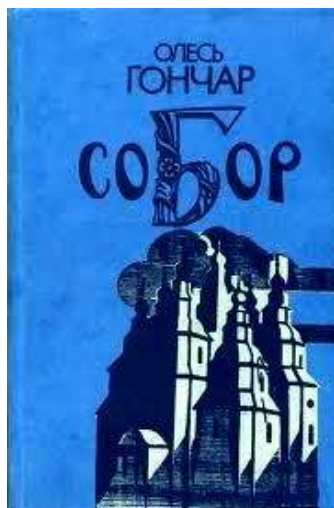
До ювілею О. Гончара на абонементі художньої літератури оформлена тематична виставка за назвою «Захисник духовних скарбів».

Олесь Гончар
(1918-1995)

Запрошуємо ознайомитись із творчістю гідного сина української землі Олеся Гончара.

Валентина Серпухова,
зав. відділом

30 квітня виповнилося 135 років від дня народження найвідомішого чеського письменника, класика світової літератури Ярослава Гашека (1883–1923).

Закінчивши Торгівельну академію, майбутній письменник не поспішає як слід влаштувати своє життя. Він намагається пізнати світ і багато подорожує європейськими країнами: Чехія, Словакія, Польща, Угорщина, Болгарія, Галичина, що надасть Гашеку необхідного матеріалу для його майбутньої літературної творчості. Згодом з-під пера письменника вийшло близько півтори тисячі творів: незакінчений роман «Пригоди бравого вояка Швейка», оповідання, гуморески, фелетони, вірші.

Останні роки свого доволі короткого життя письменник плідно працював над написанням роману «Пригоди бравого вояка Швейка». Послідовно, глава за главою, зошит за зошитом, з'являлись на світ перші друковані історії про безжурного Швейка. Чеські читачі їх буквально розмітали, як гарячі піріжки. Здавалося б, ну що таке надзвичайне може розповісти про війну людина, котра тричі відчувала на собі її жахливе дихання: про виснажливі бойові дії, часи, дні, тижні, місяці, роки очікування, фізичні страждання, моральний біль від усвідомлення власної безпорадності, постійну

тривогу за власне життя та долю близьких людей? Але, як довів Ярослав Гашек, про військові будні можна писати і дотепно, навіть фривольно, хоч і не без чималої понюшки солдатського сарказму. Малопримітний чеський обиватель, Йозеф Швейк, опинившись посеред абсурду військових подій Першої світової війни, зберігає природну веселу вдачу, яка допомагає йому не втратити розум і вижити всупереч усьому. Ще одна відмінна риса Швейка — це старанність, доведена до абсолюту: йому вдається з точністю до букви виконувати найбезглуздіші накази, маючи при цьому на обличчі добродушну маску ідіота. Найзручнішу маску у подібній ситуації.

Майже одразу після першої публікації «Пригод» (1921–1923 рр.) роман починає завойовувати серця читачів у багатьох країнах світу. Швейк стає головним фігурантом численних байок та анекдотів, а в чеській мові навіть з'являється термін «швейкувати», тобто поводитися згідно принципам славнозвісного гашеківського персонажа. На сьогоднішній день роман перекладено 58 мовами світу.

У художньому фонді Наукової бібліотеки ХНМУ є декілька видань, які відображають багатоглибкий літературний діяльність Ярослава Гашека у різні роки його

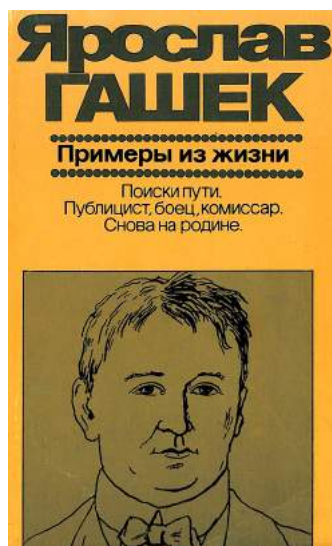
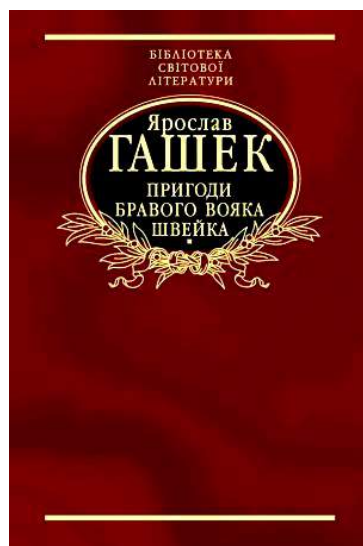

Ярослав Гашек
(1883-1923)

життя: п'ятитомник творів письменника; збірки «Рассказы и фелетоны», «Примеры из жизни: художественная публицистика», «Суп для бедных людей: рассказы и фелетоны», вони дають змогу ознайомитися із ранньою творчістю письменника — оповіданнями, нарисами, фелетонами, політичними памфлетами; декілька примірників роману «Пригоди бравого вояка Швейка», виданих українською та російською мовами, завжди до уваги читачів, які зацікавилися персоною кмітливого пройдисвіта.

Захоплюючих Вам пригод!

Ольга Озеркіна,
зав. сектором

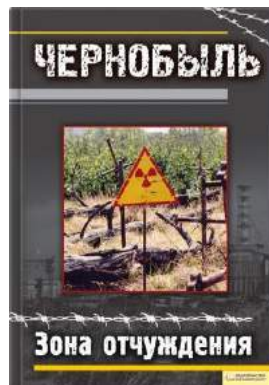

Біль наш довічний...

У цьому році минає 32 роки від дня вибуху 4-го реактора на Чорнобильській атомній електро-станції. Ніч 26 квітня 1986 року спричинила людству багато нових трагічних випробувань: ураження земельних угідь, урагани та землетруси, спалахи інфекційних захворювань, техногенні катастрофи, вибухи і пожежі на промислових об'єктах; численні жертви. Але ці події не змогли зменшити значущості емоційної пам'яті про Чорнобиль.

Сьогодні плин часу віддаляє нас від тієї страшної дати, але ми віддаємо належне минулому — вивченню події, осмислюємо

уроки й спадщину Чорнобиля для прийдешніх поколінь. До цієї дати в читальній залі гуманітарної підготовки та самостійної роботи експоновано тематичну виставку «Біль наш довічний...».

Твоє здоров'я – в твоїх руках

1948-й — рік створення Всесвітньої організації охорони здоров'я. День набуття чинності Статуту ВООЗ — 7 квітня — відзначають Всесвітній день здоров'я, тим самим підкреслюючи важливість здоров'я кожної людини. Щорічно ця дата присвячена певній проблемі. У 2018 році — це доступність медичної допомоги.

Здоров'я — це звичайний стан організму людини, психологічна, фізична, соціальна гармонія, здатність організму перебувати в рівновазі з оточенням. За твердженнями вчених, здоров'я людини залежить від багатьох чинників:

більше ніж на 50% — від способу життя людини, близько 40% — на життя впливає соціум та природні умови, а 10% належить спадковості. За словами генерального директора організації, лікаря Тедроса Адханоме Гебрейесуса — *«Гарне здоров'я — це найцінніше, що може бути у кожної людини. Коли люди здорові, вони можуть навчатися, працювати і підтримувати себе і свої сім'ї. Коли вони хворі, вже нічого не має значення. Від цього страждають сім'ї та спільноти. Тому ВООЗ сповнена рішучості забезпечити гарне здоров'я для всіх людей».*

До цієї дати в читальній залі гуманітарної підготовки та самостійної роботи представлено тематичну виставку «Обираємо здоровий спосіб життя».

Марина Заговора,
бібліограф 2 кат.

Хвороби печінки

За даними світової статистики частота хронічної печінкової патології постійно зростає. Значне розповсюдження вірусних гепатитів, жирової хвороби печінки різного генезу тощо призводять до формування цирозу, який часто має малосимптомний перебіг, що в свою чергу ускладнює діагностику і, відповідно, своєчасність лікування та значно скорочує тривалість життя. Своєчасна діагностика і адекватне лікування

хвороб печінки мають як загально-медичне, так і соціальне значення.

Запрошуємо до читальної зали Наукової бібліотеки (проспект Науки, 4, корпус Б) ознайомитись з першоджерелами тематичної виставки «Хвороби печінки», на якій представлена література з питань етіології, сучасних методів діагностики, патогенетичного лікування та профілактики печінкових захворювань.

Лариса Скрипченко,
провідний редактор

ЗАПРОШУЄМО ОЗНАЙОМИТИСЬ З ВИСТАВКАМИ:

«Інфекції сечових шляхів» – травень 2018

*Місце експозиції: Читальна зала Наукової бібліотеки
(проспект Науки 4, корпус Б)*

«Україна – НАТО:

співпраця з питань інформування громадськості» – з 07.05.18

«Щоб не повторилося...»

(8-9 травня — Дні пам'яті та примирення) – з 08.05.18

«Майбутнє України в Євросоюзі»

(до Дня Європи) – з 19.05.18

«У тисках тоталітаризму»

(до Дня пам'яті жертв політичних репресій в Україні) – з 20.05.18

*Місце експозиції: Читальна зала гуманітарної підготовки та самостійної роботи
Наукової бібліотеки (проспект Науки 4, корпус Б)*

Анонс

*Вітаємо співробітників бібліотеки
з ювілеєм та днем народження
у квітні!*

Гаєву Наталю!

Борзенкову Вікторію!

Бранцевич Наталю!

Вінокурову Іліну!

Шуравель Аліну!

Іваненко Сергія!

Контакти:

м. Харків,

пр. Науки, 4

тел. (057)7077289

моб. (097)9937709

e-mail: biblio-t@ukr.net

Редакційна колегія:

Киричок І.В. (гол. ред.)

Русанова О.А. (відп. ред.)

Тесленко К.М.

Гаєва Н.Д.

Вороніна Р.В.

